

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА

ПРОЕКТНИЙ АНАЛІЗ
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до проведення практичних занять

(для студентів заочної форми навчання за напрямком
0501 - Економіка і підприємництво, (напрямом 6.030504 – Економіка
підприємства) та слухачів другої вищої освіти)

Харків ХНАМГ 2007

Проектний аналіз: методичні вказівки до проведення практичних занять (для студентів заочної форми навчання за напрямком 0501 - Економіка і підприємництво, (напрямом 6.030504 – Економіка підприємства) та слухачів другої вищої освіти) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Писаревський І.М, Ачкасов І. А. – Х.: ХНАМГ, 2007. – 48 с.

Укладачі: д.е.н. І.М. Писаревський, І.А. Ачкасов

Рецензент: д.е.н., проф. В.А. Лушкін

Рекомендовано кафедрою економіки і управління будівництвом і міським господарством факультету післядипломної освіти і заочного навчання, протокол № 1 від 27 серпня 2007 року.

ЗМІСТ

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.....	4
ТЕМА 1. КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ ТА ЙОГО ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ.....	4
ТЕМА 2. КОНЦЕПЦІЯ ВИГОД ТА ВИТРАТ В ПРОЕКТНОМУ АНАЛІЗІ.....	6
ТЕМА 3. ГРОШОВИЙ ПОТІК.....	9
ТЕМА 4. СТАНДАРТНІ ФІНАНСОВІ Й НЕФОРМАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ.....	12
ТЕМА 5. ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗЗБИТКОВОСТІ.....	13
ТЕМА 6. ОЦІНКА ТА ПРИЙНЯТТЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	15
ТЕМА 7. МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ.....	17
ТЕМА 8. ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	18
ТЕМА 9. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	20
ТЕМА 10. ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	22
ТЕМА 11. СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	25
ТЕМА 12. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ.....	27
ТЕМА 13. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ.....	29
ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ.....	32
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	41
ДОДАТКИ.....	42

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

ТЕМА 1. КОНЦЕПЦІЯ ПРОЕКТУ ТА ЙОГО ЖИТТЄВИЙ ЦИКЛ

1. *Поняття «проект» розуміють як:*

- а) комплекс взаємозв'язаних заходів, спрямованих на досягнення соціально-економічних результатів протягом усього часу реалізації даного проекту;
- б) дії окремого підприємства з розробки та впровадження, визначеної програми впровадження й розробки деякого виду продукції для підвищення своєї конкурентоспроможності;
- в) одноразовий комплекс взаємозв'язаних заходів, спрямований на задоволення визначеної потреби шляхом досягнення конкретних результатів при встановленому матеріальному забезпеченні з чітко заданими цілями протягом певного періоду;
- г) комплекс заходів, спрямованих на вирішення соціальних програм, які мають вирішальне значення для розвитку даного регіону;
- д) одноразовий комплекс взаємозв'язаних заходів, спрямованих на досягнення конкретних результатів при встановленому матеріальному забезпеченні з чітко визначеними цілями протягом заданого періоду.

2. *До основних ознак проекту не належать:*

- а) цільова спрямованість;
- г) економічна взаємозалежність;
- б) кількісна визначеність;
- д) наявність життєвого циклу.
- в) часовий горизонт дії.

3. *Проектний аналіз — це:*

- а) система принципів, методів і засобів прийняття рішень, що дозволяють раціонально використовувати наявні ресурси для задоволення суспільних та особистих потреб;
- б) процес підготовки, обґрунтування та відбору проектних рішень;
- в) методологія, що застосовується для визначення, порівняння та обґрунтування управлінських рішень і проектів, що дає змогу здійснити вибір й приймати рішення за умов обмеженості ресурсів;
- г) набір методичних принципів, що визначають послідовність збору та способів аналізу даних, методів визначення інвестиційних пріоритетів, способів урахування широкого кола аспектів для прийняття рішень з реалізації проекту;
- д) методологія, яка оцінює проект на підставі порівняння його вигід і витрат.

4. *Концепцію проектного аналізу можна визначити як:*

- а) систему принципів, методів і засобів прийняття рішень, що дозволяють раціонально використовувати наявні ресурси для задоволення суспільних та особистих потреб;
- б) процес аналізу життєздатності проекту;

- в) методологію, яка застосовується для визначення, порівняння та обґрунтування управлінських рішень і проектів, що дає змогу здійснити вибір та приймати рішення за умов обмеженості ресурсів;
- г) набір методичних принципів, які визначають послідовність збору та способів аналізу даних, методів визначення інвестиційних пріоритетів, способів урахування широкого кола аспектів для прийняття рішень з реалізації проекту.

5. До інструментарію проектного аналізу належить:

- а) економічний аналіз;
- б) грошовий потік;
- в) фінансовий аналіз;
- г) інституційний аналіз;
- д) альтернативна вартість у проектному аналізі.

6. Головним завданням проектного аналізу є:

- а) встановлення цінності проекту, яка визначається різницею його позитивних результатів і негативних наслідків;
- б) визначення соціально-економічних результатів здійснення проекту;
- в) визначення грошових потоків, які будуть задіяні в процесі реалізації проекту;
- г) проведення всіх видів експертиз у ході підготовки та реалізації проекту;
- д) обґрунтування засобів реалізації проекту.

7. Методологія проектного аналізу ґрунтується на додержанні таких принципів:

- а) невизначеність, генерування грошових потоків, прирістна природа вигід і порівняння ситуації «з проектом» і «без проекту»;
- б) альтернативність, обумовленість, маржинальність, порівняння ситуації «з проектом» і «без проекту»;
- в) обумовленість, відповідальність і маржинальність;
- г) безперервність, прямоточність, пропорційність і ритмічність.

8. Аспектами проектного аналізу можуть бути:

- а) технологічний;
- в) фінансовий;
- д) усі попередні.
- б) інституційний;
- г) економічний.

9. До проектного аналізу як внутрішньої складової процесу управління проектом за методологією Світового банку належать:

- а) формулювання проекту;
- г) експлуатація проекту;
- б) експертиза проекту;
- д) згортання проекту.
- в) вдосконалення проекту.

10. До процедур оцінки та прийняття проектних рішень у проектному аналізі належать:

- а) фінансовий аналіз;
- б) цінність грошей у часі;
- в) альтернативна вартість у проектному аналізі;
- г) оцінка проектних рішень в умовах ризику і невизначеності;
- д) динамічний аналіз беззбитковості проекту.

11. До принципів проектного аналізу не належать:

- а) визначення строків початку і завершення проекту;
- б) обмеженість інвестиційних ресурсів,
- в) прирістна природа витрат і вигід;
- г) визначення грошового доходу;
- д) соціальна визначеність.

12. Принцип обумовленості у проектному аналізі базується на необхідності:

- а) аналізу змінних, значення яких модифіковано внаслідок прийняття проекту чи відмови від нього;
- б) аналізу кількісного значення впливу змін, які безпосередньо зумовлені рішеннями реалізації проекту чи відмови від нього;
- в) оцінки вигід і витрат проекту, які нерозривно пов'язані з реалізацією проекту у встановленому часовому горизонті;
- г) визначення різноманітних можливостей використання ресурсів, шляхів досягнення проектних цілей, вибору найкращих варіантів проектних рішень.

13. Макросередовище проекту — це:

- а) законодавча база країни;
- б) зовнішнє середовище;
- в) податкова політика держави, в якій здійснюється проект;
- г) демографічні, економічні, природні, політичні чинники, а також фактори науково-технічного прогресу і культурного середовища.

14. Які з економічних умов реалізації не належать до внутрішнього середовища проекту?

- а) ціни на ресурси, що використовуються у проекті;
- б) бюджет проекту;
- в) величина податків та акцизних зборів;
- г) умови праці й техніки безпеки виробництва продукту проекту;
- д) рівень ризику і наявність пільг для підприємства.

ТЕМА 2. КОНЦЕПЦІЯ ВИГОД ТА ВИТРАТ В ПРОЕКТНОМУ АНАЛІЗІ

1. Аналізується проект А вартістю 330 тис. грн. На проведення попередніх досліджень цього проекту вже витрачено 30 тис. грн. Паралельно фірма розробляє два незалежних проекти вартістю 700 тис. грн. і 1500 тис. грн. Величина безповоротних витрат за проектом А становитиме:

- а) 2,6 млн грн.;
- б) 300 тис. грн.;
- в) 330 тис. грн.;
- г) 30 тис. грн.

2. Явні вигоди — це:

а) матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отриманням додаткових доходів;

б) побічні вигоди, які супроводжують проект;

в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;

г) різниця позитивних і негативних результатів проекту.

3. Явні вигоди від проекту виникають завдяки зміні:

а) кваліфікації працівників;

б) місця реалізації;

в) фізичного обсягу продукції;

г) усі попередні відповіді правильні.

4. Неявні вигоди — це:

а) матеріальні вигоди, зумовлені збільшенням витрат або отриманням додаткових доходів;

б) неодержані доходи від найкращого альтернативного використання активу;

в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;

г) побічні вигоди, які супроводжують проект і не можуть бути визначені безпосередньо.

5. Безповоротні витрати — це:

а) уже зроблені витрати, які неможливо відшкодувати прийняттям чи неприйняттям даного проекту;

б) грошова оцінка ресурсів при найкращому альтернативному їх використанні;

в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;

г) різниця позитивних і негативних результатів проекту за умови переваги останніх.

6. Альтернативна вартість — це:

а) вартість найкращого варіанту використання обмеженого ресурсу;

б) побічні вигоди, які супроводжують проект;

в) різниця позитивних і негативних результатів проекту;

г) вартість альтернативного варіанту використання обмеженого ресурсу.

7. Для оцінки неявних вигід і затрат не використовується:

а) метод визначення спорідненого ринку, на якому дані неявні вигоди і затрати мають кількісний вимір;

б) прийом непрямой оцінки або гіпотетичного ринку;

в) прийом максимально-мінімальної величини;

г) пряме калькулювання.

8. Для відзначення альтернативної вартості землі найпоширенішими прийомами є:

а) орендна плата, можливо, капіталізована, в умовах існування розвинутого ринку оренди землі;

б) пряма оцінка продуктивності землі за допомогою оцінки продуктивності сільськогосподарських культур, які зараз на ній вирощуються, і визначення частки землі у вартості загальної продукції;

- в) «залишковий» метод визначення внеску віддачі землі на підставі додаткової вартості, яку можна отримати від використання землі;
- г) усі відповіді правильні.

9. Майбутня вартість — це:

- а) сума доходів, яку планує отримати інвестор від реалізації проекту після того, як він компенсує вкладені ним грошові кошти;
- б) сума грошових коштів, яку може отримати власник проекту в майбутньому за умов продажу даного проекту;
- в) сума інвестованих на теперішній момент коштів, на яку вони мають перетворитися через певний проміжок часу з урахуванням певної ставки процента;
- г) величина грошового потоку, яка буде отримана за проектом у ході його реалізації при запланованих параметрах.

10. Компаундування — операція, за допомогою якої визначається:

- а) величина остаточної майбутньої вартості з урахуванням складних процентів;
- б) теперішня вартість потоку готівки шляхом коригування майбутніх грошових надходжень з використанням коефіцієнта дисконтування;
- в) величина грошового потоку, який буде отриманий у результаті реалізації проекту на будь-який момент часу;
- г) величина необхідних на певний момент інвестиційних ресурсів для реалізації проекту шляхом урахування рівня інфляції та банківського процента.

11. Теперішня вартість відображає:

- а) суму грошових коштів, необхідних для реалізації проекту за умов дотримання всіх параметрів його виконання;
- б) суму грошових доходів, яка може бути отримана власником об'єкта (проекту) за умов його негайного продажу;
- в) суму майбутніх грошових надходжень, що наведені з урахуванням певної ставки процента відповідно до теперішнього періоду;
- г) вартість реалізації окремого проекту з урахуванням минулих надходжень на момент проведення розрахунків.

12. Ви маєте 700 грн., які можете покласти у банк під 30 % річних. майбутня вартість ваших грошей через два роки становитиме:

- а) 1003 грн.;
- б) 1021 грн.;
- в) 1053 грн.;
- г) 1183 грн.;
- д) 1213 грн.

13. Ви бажаєте через два роки отримати суму 2000 грн. Банк пропонує Вам 40 % річних. Яку суму ви повинні покласти в банк зараз, щоб отримати бажаний результат:

- а) 1000 грн.;
- б) 1020 грн.;
- в) 1050 грн.;

г)1180грн.;

д)1210грн.

14. Ануїтетом називають:

а) рівні платежі (надходження), які здійснюються у разі користування кредитними ресурсами;

б) рівні надходження інвестиційних ресурсів, необхідних для реалізації проекту;

в) вартість рівних надходжень, які здійснюються користувачами інвестиційних ресурсів, з урахуванням темпів інфляції;

г) вартість рівних платежів (надходжень), які здійснюються через однакові проміжки часу впродовж певного періоду.

15. До характеристики номінальної процентної ставки щ належить:

а) ставка доходу на капітал без урахування інфляції;

б) ставка доходу на капітал з урахуванням інфляції;

в) надбавка за інфляційне очікування;

г) індексація доходів від проекту в зв'язку з інфляцією.

16. На величину процентної ставки не впливає:

а) доходність інвестицій;

б) величина і темп інфляції;

б) вартість проекту;

г) ризик, пов'язаний з інвестиціями.

17. Ви маєте можливість покласти 30 000грн. на вісім років під 20 % річних. Яку суму грошей можна знімати щорічно зі свого рахунку, щоб за вісім років забрати всі гроші:

а)6453грн.;

б)6908грн.;

в)7234грн.;

г)7819грн.;

д)8127грн.

18. Яку суму необхідно інвестувати зараз при ставці дохідності 15 % на рік, щоб отримувати 5000 грн. щороку протягом 10 років:

а) 24 845 грн.;

б) 25 095 грн.;

в) 25 340 грн.;

г) 26 855 грн.;

д) 26970 грн.

ТЕМА 3. ГРОШОВИЙ ПОТІК

1. Під грошовим потоком розуміють:

а) фінансові результати роботи фірми (різниця між доходами і витратами) протягом визначеного періоду часу;

б) різницю між кількістю отриманих і витрачених грошей, фактичні чисті готівкові кошти, які надходять у фірму (чи витрачаються нею) протягом визначеного періоду;

- в) рух фінансових активів фірми, який відображається у її балансі за визначений період;
- г) усі готівкові виплати, надходження фірми, які здійснюються нею з дебіторами, кредиторами протягом визначеного періоду.

2. Грошовий потік з активів не включає такі компоненти:

- а) амортизаційні відрахування;
- б) приріст чистого робочого капіталу;
- в) операційний потік грошей;
- г) капітальні витрати;
- д) виручку від реалізації.

3. Приріст чистого робочого капіталу— це:

- а) чисті витрати на придбання активів без продажу активів;
- б) різниця між збільшенням доходів фірми внаслідок реалізації проекту та автоматичним збільшенням витрат фірми;
- в) різниця між збільшенням поточних активів внаслідок реалізації нового проекту та автоматичним збільшенням кредиторських потоків і нарахувань;
- г) збільшення фінансових активів фірми в ході реалізації нового проекту, яке відображається у балансі даної фірми.

4. Показники роботи фірми характеризуються такими даними, грн.: виручка від реалізації — 1720, витрати — 945, амортизація — 85, виплата процентів — 74, прибуток до оподаткування — 616, податки — 207. Операційний грошовий потік підприємства дорівнює:

- а) 409 грн.;
- б) 483 грн.;
- в) 494 грн.;
- г) 568 грн.;
- д) 775 грн.

5. Усі активи підприємства на початок періоду становили 3157 грн., на кінець періоду — 3925 грн. Аналогічно вартість поточних активів підприємства відповідно дорівнювала 1234 грн. та 1565 грн. Амортизація за звітний період становила 134 грн. Чисті капітальні витрати підприємства:

- а) 465 грн.;
- б) 571 грн.;
- в) 634 грн.;
- г) 725 грн.;
- д) 902 грн.

6. Чистими грошовими потоками називають:

- а) різницю між надходженнями й витратами грошових коштів від інвестиційної діяльності;
- б) різницю між надходженнями й витратами грошових коштів від інвестиційної та операційної діяльності;
- в) різницю між надходженнями й витратами грошових коштів від операційної діяльності;

г) різницю між надходженнями й витратами грошових коштів від діяльності, що пов'язана з реальними інвестиціями;

7. Усі активи підприємства на початок періоду становили 2934 грн., на кінець періоду — 3573 грн., постійні активи — відповідно 1573 грн. і 1694 грн. Поточна заборгованість за даний період дорівнювала відповідно 798 грн. і 744 грн. Амортизація становила 94 грн. Приріст чистого робочого капіталу:

- а) 175 грн.;
- б) 269 грн.;
- в) 478 грн.;
- г) 572 грн.;
- д) 665 грн.

8. Діяльність підприємства характеризується такими даними: виручка від реалізації — 2350 грн., витрати — 1734 грн., амортизація — 74 грн. Постійні активи фірми на початок періоду становили 1124 грн., на кінець періоду — 1205 грн. Підприємство сплатило податків на суму 174 грн. Приріст чистого капіталу за даний період дорівнював 174 грн. Грошовий потік з активів складає::

- а) 113 грн.;
- б) 155 грн.;
- в) 268 грн.;
- г) 287 грн.;
- д) 374 грн.

9. Позитивно вишиває на грошовий потік проекту:

- а) відсутність ліквідаційної вартості;
- б) наявність ліквідаційної вартості;
- в) збільшення строку і норми амортизації;
- г) зменшення строку і збільшення норми амортизації;
- д) зменшення строку і норми амортизації.

10. Обумовлені грошові потоки — це:

- а) грошові потоки фірми, які обумовлюються планом впровадження проекту;
- б) приріст грошових потоків фірми за визначений період часу;
- в) обумовлені зміни грошових потоків фірми за визначений проміжок часу;
- г) потоки фірми, які є прямим наслідком рішення про впровадження проекту.

11. Під додатковим грошовим потоком проекту розуміють:

- а) додаткові збільшення грошових потоків фірми, що можуть бути прямим результатом реалізації проекту;
- б) усі зміни в майбутніх грошових потоках фірми, що є прямим результатом впровадження проекту;
- в) додаткові надходження грошей фірми, які є результатом її виробничої діяльності;
- г) додаткові надходження фірми від впровадження нею інвестиційних проектів.

12. Чисті капітальні витрати — це:

- а) різниця між збільшенням поточних активів внаслідок реалізації нового проекту та автоматичним збільшенням кредиторських рахунків і нарахувань;
- б) гроші, які отримує (витрачає) фірма внаслідок своєї діяльності з виробництва і продажу;
- в) гроші, які необхідно інвестувати фірмі на збільшення власних основних активів;
- г) гроші, витрачені на придбання основних активів за мінусом коштів, отриманих від продажу основних активів.

ТЕМА 4. СТАНДАРТНІ ФІНАНСОВІ Й НЕФОРМАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

1. Показник чистої теперішньої вартості (NPV) відображає:

- а) відношення суми дисконтованих вигод до суми дисконтованих затрат;
- б) різницю між дисконтованими сумами грошових надходжень і витрат, які виникають при реалізації проекту;
- в) норму дисконту, за якою проект вважається економічно доцільним;
- г) міру зростання цінності фірми в розрахунку на одну грошову одиницю інвестицій;
- д) немає правильної відповіді.

2. Фінансовий профіль проекту — це:

- а) різниця між дисконтованими надходженнями та витратами фірми, відображеними у плані реалізації проекту;
- б) характер надходження чистих дисконтованих грошових потоків за роками реалізації проекту, який визначено у плані реалізації проекту;
- в) графічне зображення додаткових чистих грошових потоків, які отримає фірма після реалізації проекту;
- г) графічне зображення чистих дисконтованих грошових потоків за роками проекту.

3. Внутрішня норма доходності (IRR) відображає:

- а) відтік або приплив грошових коштів по кожному року;
- б) граничне значення коефіцієнта дисконтування, що розподіляє інвестиції на прийнятні і неприйнятні;
- в) приріст цінності фірми в результаті реалізації проекту;
- г) ставку дисконту, за якою проект не збільшує і не зменшує вартість фірми;
- д) критичне значення ставки процента, за якою можливе досягнення найбільшого значення чистої теперішньої вартості.

4. Коефіцієнт вигоди—затрати (B/C) непридатний для відбору:

- а) незалежних проектів;
- б) залежних проектів;
- в) взаємовиключних проектів;
- г) умовних проектів;
- д) синергічних проектів.

5. Відбір проектів за неформальними критеріями здійснюється за такими обов'язковими процедурами:

- а) формування програми реалізації пріоритетів розвитку країни (компанії);
- б) визначення переліку пріоритетних напрямів розвитку;
- в) визначення методів підтримки проектів;
- г) визначення алгоритму підтримки та прямого фінансування проектів;
- д) правильні відповіді а) і б);
- е) правильні відповіді б) і в).

6. До неформальних критеріїв відбору інвестиційних проектів не належать:

- а) цільові критерії;
- б) фінансові критерії;
- в) комерційні критерії.
- г) ринкові критерії;
- д) виробничі критерії.

ТЕМА 5. ДИНАМІЧНИЙ АНАЛІЗ БЕЗЗБИТКОВОСТІ

1. Маржинальний дохід — це дохід, який:

- а) компанія отримує від продажу додаткової одиниці продукції;
- б) фірма розраховує для визначення рівня прибутковості;
- в) залишається від реалізації після відшкодування змінних витрат;
- г) залишається від реалізації після відшкодування загальних витрат;
- д) залишається від реалізації після відшкодування постійних витрат.

2. Операційний леверидж відображає:

- а) процентну зміну в операційному грошовому потоці відносно процентної зміни кількості проданої продукції;
- б) процентну зміну прибутку фірми відносно процентної зміни обсягу реалізації продукції;
- в) процентну зміну в обсязі продажу продукції відносно процентної зміни ціни товару;
- г) процентну зміну в обсязі продажу продукції фірми відносно процентної зміни витрат на виробництво.

3. За проектом коефіцієнт маржинального доходу дорівнює 0,7, обсяг реалізації — 50 000 грн., постійні витрати — 25000грн. Тоді поріг рентабельності дорівнює:

- а) 25 000 грн.;
- б) 30000 грн.;
- в) 35 700 грн.;
- г) 40 000 грн.;
- д) 45 000 грн.

5. Розглядається проект з початковою сумою інвестиції 2250 тис. грн. Проект розрахований на п'ять років. За цей термін сума вартості обладнання повністю буде амортизована за методом лінійної амортизації. Середньозважена вартість капіталу 20 %. Постійні експлуатаційні витрати

за проектом становлять 245 тис. грн. на рік. Ціна одиниці продукції — 2400 грн. Змінні витрати на одиницю продукції — 1750 грн. Бухгалтерська точка беззбитковості становить:

- а) 377 грн.;
- б) 680 грн.;
- в) 1069 грн.;
- г) 1084 грн.;
- д) 1126 грн.

6. Запас фінансової міцності проекту визначає:

- а) обсяг реалізації, за якого можна досягнути запланованого обсягу прибутку;
- б) величину можливого зменшення доходу за умови збереження беззбитковості проекту;
- в) величину додаткового доходу, який має підприємець, якщо обсяг продажу перевищує проектний;
- г) процент зниження доходу від реалізації для збереження проектного рівня прибутковості;
- д) граничну величину можливого зниження обсягу продажу без ризику зазнати збитків.

7. Загальні витрати фірми становлять 3000 грн. на рік. Фірма випускає 450 од. продукції за ціною 7 грн. Змінні витрати на одиницю продукції дорівнюють 5 грн. Величина операційного лівериджу фірми становить (амортизацію і податки не враховувати):

- а) 2;
- б) 4;
- в) 6;
- г) 8;
- д) 10.

8. Розглядається проект з початковою сумою інвестиції 2250 тис. грн. Проект розрахований на п'ять років роботи, за цей час сума вартості обладнання повністю буде амортизована за методом лінійної амортизації. Постійні витрати за проектом становлять 245 тис. грн. на рік. Ціна одиниці продукції — 2400 грн. Змінні витрати на одиницю продукції — 1750 грн. Готівкова точка беззбитковості становить:

- а) 360 грн.;
- б) 377 грн.;
- в) 568 грн.;
- г) 1069 грн.;
- д) 1560 грн.

9. Гнучке бюджетування фірми — це спосіб дії, коли:

- а) фірма не втілює в життя проекти з негативним NPV;
- б) кожний підрозділ отримує певну суму грошей на кожний рік для фінансування капітальних затрат за проектом, внаслідок чого загальна сума інвестиції знижується завдяки економії кожним підрозділом певної величини капітальних затрат;

в) окремий підрозділ фірми має визначений бюджет дохідної та видаткової частин, що дозволяє мати економію загальних капітальних витрат;

г) компанія має можливість перерозподілу капітальних витрат за проектом між окремими підрозділами.

10. Розглядається проект з початковою сумою інвестиції 2250 тис. грн. Проект розрахований на п'ять років роботи. За цей термін сума вартості обладнання повністю буде амортизована за методом лінійної амортизації. Середньозважена вартість капіталу 20%. Постійні витрати за проектом становлять 245 тис. грн. на рік. Ціна одиниці продукції — 2400 грн. Змінні витрати на одиницю продукції— 1750 грн. Фінансова точка беззбитковості становить:

- а) 377 грн.;
- б) 1069 грн.;
- в) 1560 грн.;
- г) 1680 грн.;
- д) 17672 грн.

ТЕМА 6. ОЦІНКА ТА ПРИЙНЯТТЯ ПРОЕКТНИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

1. Об'єктом ризику є:

- а) економічна система, умови функціонування якої є зовсім невідомі;
- б) індивід або колектив, які можуть збільшити чи зменшити міру ризику;
- в) невизначеність у діяльності;
- г) зміна вартості капіталу і рівня інфляції;
- д) фактори, що зумовлюють невизначеність результатів.

2. До передінвестиційної фази життєвого циклу проекту належить такий вид ризику:

- а) несвоєчасна підготовка персоналу;
- б) помилковість у розробці концепції проекту;
- в) неплатоспроможність замовника;
- г) зміна вартості капіталу і рівня інфляції;
- д) поява альтернативного продукту.

3. Розглядається проект випуску нового продукту. За даними попередніх досліджень, передбачається, що початкові інвестиції проекту — 6 млн. грн., ціна реалізації — 50 грн., затрати на оплату праці у розрахунку на одиницю продукції— 10 грн., матеріальні затрати — 10 грн., витрати на електроенергію — 8 грн. При нормальному завантаженні виробничих потужностей підприємство зможе виробляти 60 тис. виробів на рік. Термін реалізації проекту — вісім років, дисконтна ставка — 12 %. Допустиме відхилення ціни продукції проекту становитиме:

- а) 10 %;
- б) 8 %;
- в) 6 %;
- г) 4 %;

д) 2 %;

е) 1 %.

4. До ризиків фінансового спрямування відносять:

а) ризик неплатоспроможності;

б) ризик зниження фінансової стійкості;

в) ризик фінансування проекту;

г) процентний ризик;

д) правильні відповіді а) і д)

е) правильні відповіді а), б) і г).

5. До ризиків інституційного спрямування відносять:

а) податковий ризик;

б) інфляційний ризик;

в) криміногенний ризик;

г) політичний ризик;

д) правильні відповіді б) і д);

е) правильні відповіді а), б) і г).

6. За даними тестового завдання 3 критичне значення дисконтної ставки за проектом становить:

а) 5%;

б) 7%;

в) 10%;

г) 15%;

д) 17%;

е) 20%.

7. Існує три варіанти розвитку подій: за базовим сценарієм NPV проекту дорівнює 46500 грн. (ймовірність чого оцінюється нарівні 0,6), за песимістичним варіантом — 31 200 грн. (з імовірністю 0,25) та за оптимістичним сценарієм — 67 900 грн. (з імовірністю 0,15). Очікуване значення NPV за проектом становить:

а) 46 500 грн.;

б) 27 900 грн.;

в) 15 295 грн.;

г) 45 885 грн.;

д) 29 120 грн.

8. До ризиків функціонального спрямування відносять:

а) проектний ризик;

б) будівельний ризик;

в) комерційний ризик;

г) виробничий ризик;

д) банківський ризик;

е) інфляційний ризик

е) правильні відповіді а), б), в) і г).

9. На інвестиційній фазі реалізації проекту не можуть виникнути такі ризики:

а) непередбачені витрати на будівельні роботи;

б) несвоєчасність постачання обладнання.

10. Метод моделювання дозволяє:

а) досліджувати комбінований вплив ризиків;

б) аналізувати наслідки нагромадження ризикових ситуацій;

в) визначити вплив ризиків на фінансовий стан учасників реалізації проектів.;

г) правильні відповіді б) і в)

д) правильні відповіді а), б) і в).

ТЕМА 7. МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ

1. План маркетингу включає:

а) розробку концепції розвитку ринку;

б) розробку тактичних засобів маркетингу;

в) план стимулювання продаж;

г) аналіз конкурентів і споживачів продукції проекту.

2. Метою маркетингового аналізу проекту є:

а) оцінка комерційної доцільності реалізації проекту на даному ринку;

б) обґрунтування можливості реалізації даного продукту на даному ринку, отримання визначеного рівня доходу та покриття очікуваного рівня витрат;

в) ретельний аналіз економічного середовища проекту;

г) розробка концепції просування продукції проекту;

д) правильні відповіді а) і б).

3. До кількісних характеристик ринку не належать:

а) темпи зростання ринку;

б) місткість;

в) попит на продукцію ;

г) насиченість ринку.

4. Аналіз економічних аспектів макросередовища не включає:

а) вивчення тенденцій зміни доходів в країні;

б) вивчення рівня економічної інтеграції;

в) оцінки інноваційного потенціалу в галузі виробництва продукції;

г) динаміки платіжного балансу країни та змін валютних курсів.

5. Визначить послідовність робіт під час проведення аналізу ринку продукції:

а) визначення детермінантів попиту та оцінка можливого впливу на них;

б) оцінка можливості створення нових ринків для продукції проекту;

в) оцінка місткості внутрішнього та зовнішнього ринків;

г) прогноз розвитку ринкових сегментів та їх місткості;

д) аналіз існуючої частки продукції проекту у важливих сегментах ринку і прогноз зміни обсягу продажу;

е) вибір найперспективніших ринків.

6. Визначить послідовність виконання робіт під час розробки концепції маркетингу:

а) розробка маркетингових заходів і бюджету;

- б) розробка маркетингової стратегії;
- в) встановлення цілей маркетингу;
- г) визначення зони «продукт — цільова група»;
- д) визначення комплексу маркетингу.

7. Дослідження фази життєвого циклу галузі, можливості впливу на ринок, оцінка цінової еластичності попиту на продукцію проекту аналітики здійснюють на етапі:

- а) розробки маркетингових заходів і бюджету;
- б) розробки маркетингової стратегії;
- в) встановлення цілей маркетингу;
- г) визначення зони «продукт — цільова група»;
- д) визначення комплексу маркетингу.

7. Тенденції та перспективи розвитку галузі, необхідність застосування нових технологій випуску продукції, вибір стратегії відносно конкурентної позиції насамперед залежать від:

- а) місткості ринку;
- б) темпів зростання ринку;
- в) насиченості ринку;
- г) інтенсивності конкуренції;
- д) стабільності попиту.

ТЕМА 8. ТЕХНІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. До технічних факторів макросередовища проекту належать:

- а) рівень нововведень у галузі виробничих матеріалів;
- б) технологія продукту та її розвиток;
- в) система захисту екологічного середовища, що містить законодавчу базу і міру забруднення довкілля;
- г) конкуруючі технології виробництва проектного продукту;
- д) інноваційний потенціал у галузі виробництва продукту.

2. На вибір технології проекту впливає:

- а) рівень і масштаб проекту;
- б) можливість зміни умов використання технології;
- в) відсутність залежності від політики країни—експортера технології;
- г) необхідність використання місцевих ресурсів;
- д) вимоги персоналу підприємства, де використовується дана технологія.

3. Проведення технічного аналізу проекту забезпечує на альтернативній основі:

- а) обґрунтування місця його розташування;
- б) визначення його масштабів і термінів створення;
- в) аналіз технологічних процесів, зазначених в проекті;
- г) правильні відповіді а) і б);
- д) правильні відповіді а), б) і в).

4. При визначенні потреби в устаткуванні враховують:

- а) ступінь завантаження устаткування;
- б) планову виробничу програму, запроектовану в проекті;

- в) номінальну потужність устаткування;
- г) технологічні особливості виробництва;
- д) можливості завантаження устаткування на різних етапах виробництва.

5. Під час вибору технології виробництва не враховується такі чинники:

- а) наявність необхідної інфраструктури виробництва;
- б) можливість використання наявного устаткування;
- в) визначення параметрів якості продукції;
- г) необхідність використання місцевої сировини;
- д) екологічні вимоги до виробничого проекту;
- є) усі перелічені фактори впливають на вибір технології.

6. Можливими способами отримання технології за проектом є:

- а) купівля устаткування та передача технології;
- б) купівля ліцензійних прав;
- в) створення іноземних підприємств з новою технологічною базою;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді а) і б).

7. При визначенні на альтернативній основі розташування проектної потужності проекту обов'язково підлягають аналізу:

- а) купівля устаткування та передача технології;
- б) купівля ліцензійних прав;
- в) створення іноземних підприємств з новою технологічною базою;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді а) і б).

8. Вирішальним фактором впливу на вибір розташування підприємств точного машинобудування є:

- а) сировинні ресурси;
- б) паливно-енергетичні ресурси;
- в) трудові ресурси;
- г) район споживання готової продукції;
- д) усі фактори однаково сильно впливають на вибір місця розташування.

9. Управління розробкою проекту не передбачає:

- а) проведення проектно-конструкторських робіт;
- б) формування проектною команди;
- в) вибір проектувальників;
- г) проектування та узгодження проектно-кошторисної документації;
- д) проведення тендеру проектувальників та укладання тендерів.

10. При розрахунку економічної вартості ресурсів, які залучаються у проект шляхом збільшення обсягів випуску на підприємствах з оптимальним завантаженням потужностей, вважають, що:

- а) альтернативна вартість ресурсу перевищує собівартість продукції;
- б) граничні витрати виробництва перевищують собівартість продукції;
- в) альтернативна вартість ресурсу менша за собівартість продукції;
- г) граничні витрати виробництва менші за собівартість продукції;
- д) граничні витрати виробництва дорівнюють собівартості продукції.

11. Факторами, що впливають на масштаб проекту, є:

- а) місткість ринку збуту;
- б) екологічні бар'єри;
- в) рівень поточних і капітальних витрат;
- г) період нарощування виробництва;
- д) рівень технологічних ризиків.

12. Визначить послідовність проведення робіт з технічного аналізу:

- а) підготовка графіка здійснення проекту;
- б) проектування матеріально-технічного постачання проекту;
- в) розрахунок витрат виробництва й збуту продукції проекту;
- г) підготовка, освоєння та забезпечення якості виробництва;
- д) розробка проектної документації;
- е) оцінка витрат на здійснення та експлуатацію проекту.

ТЕМА 9. ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

1. Метою інституційного аналізу проектів є:

- а) визначення впливу зовнішніх факторів на проект;
- б) визначення впливу внутрішніх факторів на проект;
- в) оцінка технологічної частини проекту;
- г) усі відповіді правильні;
- д) правильні відповіді а) і б).

2. До завдань інституційного аналізу не належать:

- а) аналіз політичної орієнтації та макроекономічної політики уряду;
- б) здатність управлінської команди змінювати проектні умови макро- і мікросередовищ проекту;
- в) діагностика організаційної структури підприємства, що здійснює проект, і міри її відповідності досягненню результатів;
- г) аналіз узгодженості цілей проекту з інтересами його учасників;
- д) оцінка рівня менеджменту проекту та визначення параметрів його успішної реалізації.

3. Показником, що розраховуються під час оцінки організаційної структури проекту, є коефіцієнт:

- а) гомеостатичності організаційної структури;
- б) оперативності організаційної структури;
- в) раціональності виробничої структури;
- г) надійності організаційної структури;
- д) трансформації організаційної структури.

4. Надійність та ефективність управлінської системи проекту – це:

- а) здатність системи управління функціонувати відповідно до визначеної мети;
- б) своєчасно реагувати на відхилення та вносити корективи в терміни, що надають можливість системи досягати розрахункових результатів;
- в) кількість управлінських зовнішніх та внутрішніх зв'язків;
- г) усі відповіді правильні.
- д) правильні відповіді а) та б).

5. До інструментарію інституційного аналізу не належать:

- а) описові моделі, які визначають взаємозв'язки між кількома змінними;
- б) моделі прийняття рішень;
- в) методи експертних оцінок;
- г) методи ймовірного математичного моделювання;
- д) методи ситуаційного аналізу.

6. Основними елементами інституційного аналізу є:

- а) оцінка можливості впливу державної політики на реалізацію проекту;
- б) характеристика природно-соціального середовища, в якому буде реалізовуватися проект;
- в) розробка заходів щодо усунення негативного впливу внутрішніх факторів, які заважають реалізації проекту;
- г) створення структури управління проекту, що дозволяє врахувати інтереси його учасників;
- д) лобіювання інтересів учасників проекту.

7. Аналіз організаційної структури компанії, яка виконує проект, передбачає:

- а) оцінку відповідності типу організаційної структури вимогам реалізації проекту;
- б) оцінку нормативного забезпечення;
- в) визначення відповідності кваліфікації та досвіду керівництва компанії вимогам проекту;
- г) оцінку раціональності інформаційних потоків;
- д) оцінку можливості перерозподілу функцій і завдань між учасниками проекту.

8. Інституційний аналіз проекту:

- а) використовує не фінансові характеристики проекту для визначення рівня його привабливості;
- б) оцінює вплив проекту на середовище, в якому він реалізовуватиметься;
- в) дозволяє визначити ступінь впливу зовнішнього середовища на можливість успішної реалізації проекту;
- г) визначає вплив інститутів ринкової економіки на реалізацію проекту;
- д) дозволяє розробити програми технічної допомоги для усунення чи зниження негативного впливу внутрішніх факторів, що впливають на успішність реалізації проекту.

9. Рівень нереалізованих управлінських рішень в їх загальній кількості відображається у коефіцієнті:

- а) надійності організаційної структури;
- б) оперативності організаційної структури;
- в) раціональності організаційної структури;
- г) гнучкості виробничої структури;
- д) гнучкості організаційної структури.

10. Інституційний аналіз проекту включає оцінку впливу внутрішніх факторів, в межах якого проводять:

- а) діагностику внутрішніх елементів проекту;

- б) оцінку якості менеджменту, здібностей керівництва та організації успішно реалізувати проект;
- в) розробку рекомендацій з підвищення ефективності менеджменту проекту;
- г) розробку технічної допомоги у підготовці та реалізації проекту;
- д) усі відповіді правильні;
- є) правильні відповіді а) і б).

11. Методами кількісних оцінок в інституційному аналізі є:

- а) застосування описових моделей;
- б) аналітичних моделей;
- в) технічних моделей;
- г) викладене у пунктах а) та б);
- д) усі відповіді правильні.

12. Методами якісних оцінок в інституційному аналізі є:

- а) застосування описових моделей;
- б) експертних оцінок;
- д) усі відповіді правильні.

13. До аналізу зовнішніх факторів реалізації проекту належать:

- а) розгляд правових і політичних умов реалізації проекту;
- б) оцінка рівня менеджменту команди проекту;
- в) оцінка державної політики з питань інвестування та оподаткування;
- г) аналіз трудового потенціалу, який планується залучити до проекту.

14. Рівень централізації управління характеризує коефіцієнт:

- а) раціональності організації виробництва;
- б) надійності;
- в) оперативності організаційної структури;
- г) гнучкості виробничої структури.

ТЕМА 10. ЕКОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. Метою екологічного аналізу є:

- а) встановлення впливу проекту навколишнє середовище, оцінка всіх вигід і витрат, що виникають в наслідок цього впливу, та формування заходів із запобігання та пом'якшення шкоди довкіллю при реалізації проекту;
- б) визначення впливу зовнішнього середовища на технічні та соціальні умови реалізації проекту;
- в) визначення величини забруднення ґрунтів, повітря, водоймищ;
- г) усі відповіді правильні.

2. Проведення екологічного аналізу передбачає:

- а) можливість уникнення чи зменшення негативного впливу на довкілля шляхом внесення відповідних змін до проекту;
- б) необхідність усунення негативного впливу проекту на навколишнє середовище;
- в) необхідність оцінки впливу проекту на навколишнє середовище;

г) розробку заходів, які дозволяють усунути будь-який негативний вплив проекту;

д) усунення потенційно негативного чи несприятливого впливу проекту на навколишнє середовище.

3. Нормативна база екологічного аналізу не включає:

а) природоохоронні норми та правила проектування і будівництва;

б) встановлення величини гранично допустимого впливу на навколишнє середовище;

в) заходи із запобігання забрудненню водних об'єктів, атмосферного повітря, землі, надр і боротьби з шумом;

г) проектний опис у географічному, екологічному, соціальному та часовому аспектах, які супроводжують проект;

д) вимоги екологічного аудиту компанії, яка контролює роботу фірми, що здійснює проект.

4. До умов можливості оцінки екологічних наслідків проекту належать:

а) наявність показників екосистеми до і після реалізації проекту;

б) наявність показників екосистеми в зоні дії проекту та за його межами;

в) наявність встановлених природоохоронних норм і правил проектування і будівництва;

г) можливість порівняння рівня забрудненості довкілля з нормативним;

д) наявність очікуваних параметрів фізичних, біологічних та соціально-екологічних умов, безпосередньо пов'язаних з проектом.

5. Впливи проекту на довкілля, які мають фатальний характер щодо змін навколишнього середовища та за яких неможливо відновити природний баланс, — це:

а) широко розповсюджені впливи;

б) безпосередні впливи;

в) накопичувані впливи;

г) впливи, що не виправляються;

д) постійні впливи.

6. До енергетичних компонентів – забруднювачів належать:

а) теплові викиди;

б) тверді викиди;

в) рідкі викиди;

г) усі відповіді правильні.

7. Метод оцінки впливу проектів на навколишнє середовище, заснований на складанні переліку всіх видів екологічного впливу проекту, наданні кожному з них кількісної оцінки та виборі альтернативного проекту з позицій найменшого загального впливу, має назву:

а) діаграми потоків;

б) аналізу карт;

в) матриць;

г) Бателле;

д) контрольних списків.

8. Залежність від впливу на навколишнє середовище розрізняють таку кількість категорій проектів:

- а) три категорії;
- б) чотири категорії;
- в) п'ять категорій.

9. Метод оцінки екологічного впливу проекту на довкілля, який базується на визначенні рівня очікуваних збитків населення та його готовності нести витрати з метою зниження шкідливого впливу на навколишнє середовище та життєдіяльність, має назву:

- а) альтернативної вартості;
- б) ефективності витрат;
- в) очікуваної втрати доходу;
- г) зміни продуктивності ресурсів.
- д) превентивних витрат.

10. До методів оцінки екологічних наслідків проектів, які засновані на визначенні ринкової ціни виробництва товару, належать:

- а) метод ефективності витрат;
- б) метод альтернативної вартості;
- в) метод зміни продуктивності ресурсів;
- г) метод превентивних витрат;
- д) метод втраченого доходу.

11. Аналіз навколишнього середовища повинен включати специфікацію заходів з охорони навколишнього середовища на основі чинних законодавчих актів і нормативів для проектів:

- а) ринкової інфраструктури;
- б) реконструкції шляхів;
- в) розробки корисних копалин;
- г) будівництва великих заводів;
- д) створення національних парків.

12. Оцінку впливу проекту функціонуючого виробництва на навколишнє середовище проводять за алгоритмом:

- а) визначення заходів зі зниження негативного впливу на навколишнє середовище;
- б) визначення форм порушення та забруднення природного середовища;
- в) аналіз технологічного процесу виробництва з метою виявлення джерел впливу, виділення та викиду шкідливих речовин;
- г) визначення параметрів забруднення природного середовища;
- д) визначення показників інтенсивності, ступеня і небезпеки впливу, що залежать від кількості викиду шкідливих речовин та їх індивідуальних властивостей;
- е) оцінка наслідків змін довкілля у компонентах природно-виробничої системи з використанням інтегральних показників.

13. Проведення екологічного аналізу проекту виконують за схемою:

- а) вивчення нормативної бази, що регламентує використання національних ресурсів та ступінь можливого забруднення довкілля;

- б) розробки альтернативних варіантів проекту або розробки заходів зі зменшення негативного впливу на навколишнє середовище;
- в) визначення категорії проекту з погляду впливу на навколишнє середовище;
- г) деталізованого аналізу умов існуючого навколишнього середовища проекту;
- д) визначення фінансової та економічної оцінки вигід і витрат, що виникають стосовно навколишнього середовища.

14. Залежно від ступеня впливу проекту на навколишнє середовище встановлені такі категорії проектів:

- а) категорії А, Б, В, Г;
- б) категорії Б, С, Д, В;
- в) категорії А, В, Д, С.

ТЕМА 11. СОЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ

1. Метою соціального аналізу є:

- а) визначення прийнятності варіанта проекту з погляду користувачів;
- б) визначення прийнятності варіанта проекту з погляду населення регіону, де здійснюється проект;
- в) розробка стратегії залучення населення до підтримки проекту;
- г) поліпшення соціального середовища проекту;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді б) і в).

2. Суб'єктами державного регулювання економіки є:

- а) соціальні групи;
- б) наймані працівники;
- в) власники підприємств;
- г) усі відповіді правильні.

3. Визначення відповідності мети проекту соціальній орієнтації та задоволенню потреб населення регіону, в якому він реалізовуватиметься, проводиться на стадії:

- а) розробки концепції проекту;
- б) розробки проекту;
- в) ідентифікації проекту;
- г) реалізації проекту;
- д) експертизи проекту;
- е) заключної оцінки проекту.

4. Соціальна привабливість проекту визначається з позиції:

- а) користувачів проекту;
- б) населення регіону, в якому реалізується проект;
- в) поліпшення соціального середовища проекту;
- г) усі відповіді правильні.

5. Менеджер проекту не повинен виконувати такі функції:

- а) вибір проектувальників і підрядників передпроектних робіт;
- б) створення команди проекту та координація її діяльності;

- в) діагностика організаційної структури організації, яка виконує проект;
- г) експертиза преідентифікаційних досліджень;
- д) правильні відповіді а), в), г);
- е) правильні відповіді в), г).

6. Проведення соціального аналізу проекту:

- а) обов'язкове для всіх проектів;
- б) необхідне для визначення фінансового результату проекту;
- в) дозволяє визначити економічну ефективність проекту;
- г) дозволяє визначити економічну привабливість проекту;
- д) починається на стадії підготовки проекту.

7. Не належать до компонентів соціального аналізу:

- а) оцінка населення, яке мешкає в зоні реалізації проекту з погляду демографічних і соціокультурних особливостей;
- б) оцінка умов проживання, зайнятості, відпочинку та встановлення ступеня впливу проекту на ці параметри;
- в) визначення рівня адекватності проекту культурі та організації населення в районі його реалізації;
- г) розробка стратегії забезпечення підтримки проекту на всіх стадіях підготовки, реалізації та експлуатації з боку населення регіону;
- д) розробка заходів, що сприяють підвищенню рівня доходів населення проекту.

8. Оцінка соціальних наслідків проекту здійснюється:

- а) учасниками проекту;
- б) населенням країни проекту;
- в) аналітиками, що розробляють проект;
- г) усі відповіді правильні.

9. Визначення прийнятності проекту з погляду етнічно-демографічної та соціально - економічної ситуації здійснюється на стадії:

- а) преідентифікації проекту.
- б) ідентифікації проекту;
- в) підготовки проекту;
- г) детального проектування проекту;
- д) розробки проекту.

10. Встановлення всіх заінтересованих осіб, залучення їх до підготовки проектних рішень, узгодження дій виконавців проекту здійснюється на стадії:

- а) преідентифікації проекту.
- б) ідентифікації проекту;
- в) підготовки проекту;
- г) детального проектування проекту;
- д) розробки проекту.

11. Інформування населення про всі позитивні та негативні соціальні зміни, пов'язані з проектом, визначення громадської думки та проведення моніторингу змін у соціологічній сфері проекту здійснюється на стадії:

- а) виробничої експлуатації проекту;

- б) ідентифікації проекту;
- в) підготовки проекту;
- г) детального проектування проекту;
- д) розробки проекту.

12. Участь мешканців регіону у проекті може бути представлена у таких формах:

- а) моніторинг реалізації проекту;
- б) підготовка і реалізація проекту;
- в) участь у консультаціях з надання фінансових вкладень;
- г) формування нової соціальної системи;
- д) сприяння поліпшенню етнічно-демографічних і соціокультурних характеристик регіону.

13. До індикаторів демографічних процесів не належать:

- а) міграція населення;
- б) скорочення чисельності населення;
- в) очікувана тривалість життя населення;
- г) кількість зайнятих;
- д) середній рівень доходу у розрахунку на одну людину.

14. У соціальному аналізі використовуються і аналізуються такі показники зайнятості населення регіону:

- а) чисельність працевлаштованих працівників;
- б) рівень безробіття;
- в) структура робочої сили за віковими та статевими ознаками;
- г) кількість військовослужбовців;
- д) усі відповіді правильні.

ТЕМА 12. ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

1. Фінансовий аналіз проекту:

- а) супроводжує проект з перших етапів аналізу;
- б) починається з визначення об'єкта інвестування;
- в) виконується як підсумок маркетингового, технічного, екологічного, інституційного і соціального обґрунтування проекту;
- г) розглядає проект з погляду його інвестиційної привабливості;
- д) усі відповіді правильні.

2. Загальна сума коштів, яку необхідно сплатити за використання певного обсягу фінансових ресурсів, виражена у відсотках до цього капіталу, називається:

- а) вартістю капіталу;
- б) структурою капіталу;
- в) ціною капіталу;
- г) жоден з пунктів;

3. Комерційні кредитні організації насамперед вивчають таку інформацію з фінансового аналізу проекту:

- а) вивчення руху грошових коштів, що дозволяє визначити тип фінансової позики і розробити схему повернення боргу;

- б) визначення рентабельності інвестицій для надання пільгових умов кредитування;
- в) можливість генерувати явні та неявні вигоди;
- г) рівень капітальних і поточних витрат за проектом;
- д) усі перелічені відповіді правильні.

4. *Метою фінансового аналізу проекту є:*

- а) визначення фінансової життєздатності проекту;
- б) ідентифікація всіх фінансових наслідків та їх оцінка;
- в) визначення доцільності інвестування чи фінансування проекту;
- г) фінансова діагностика компанії, яка реалізує проект;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді а), б), в).

5. *Прибутковість діяльності підприємства в усіх його аспектах функціонування характеризують показники:*

- а) ліквідність;
- б) рентабельність;
- в) оборотність;
- г) ділова активність;
- д) оцінка майнового стану.

6. *На відміну від економічного, фінансовий аналіз проекту:*

- а) оцінює проект з позицій власників ресурсів;
- б) використовує ринкові ціни на всі ресурси та не враховує неявні вигоди від проекту;
- в) визначає цінність проекту на підставі «тіньових» цін на ресурси;
- г) визначає цінність проекту за допомогою ринкових цін, які існують у заданому економічному середовищі;
- д) правильні відповіді а), б), г).

7. *При фінансовому аналізі умови фінансування проекту:*

- а) враховуються при оцінці його фінансової привабливості;
- б) не враховуються при оцінці його фінансової привабливості;
- в) не враховуються при оцінці його фінансової привабливості, але розглядаються при економічному аналізі проекту;
- г) обов'язково включають для визначення перерозподілу існуючих вигод — від фінансових установ до інвесторів;
- д) відокремлюються від фінансової спроможності проекту, оскільки проект фінансове привабливим може стати тільки завдяки пільговим умовам фінансування.

8. *Приватні організації, що інвестують проект, більшою мірою цікавить така інформація з фінансового аналізу:*

- б) можливість віддачі вкладених коштів;
- в) можливість отримання процентних платежів і боргових зобов'язань;
- г) кількісні характеристики економічної привабливості та економічної ефективності проекту;
- д) рівень конкурентоспроможності продукту проекту.

9. *Розрахунок майбутніх грошових потоків за проектом здійснюється на підставі визначення:*

- а) прибутку, який отримає компанія у разі реалізації проекту;
- б) доходу, який отримає компанія у разі реалізації проекту;
- в) різниці між грошовими потоками «з проектом» і «без проекту».
- г) грошового потоку, який отримає компанія у разі реалізації проекту;
- д) додаткового грошового потоку, який отримає компанія у разі реалізації проекту.

10. *При прогнозуванні звіту про прибутки проекту використання постійних цін потребує:*

- а) обов'язкового ігнорування інфляції у разі визначення умов оплати;
- б) врахування інфляції у розрахунках номінальної ставки дисконту;
- в) врахування інфляції у розрахунках реальної ставки дисконту;
- г) врахування виплат боргу у процентах (у номінальному обчисленні);
- д) використання розрахунку амортизаційних відрахувань, скоригованих на інфляцію.

11. *Не належать до принципів фінансування проектів:*

- а) необхідність повернення фінансових коштів;
- б) забезпечення підвищених темпів зростання доходу та капіталу;
- в) мінімізація інвестиційних ризиків;
- г) максимізація рівня прибутку на вкладений капітал;
- д) забезпечення можливої участі в управлінні проектом.

12. *Найбільш ліквідними активами виступають:*

- а) будівлі, споруди;
- б) гроші та їх еквіваленти;
- в) дебіторська заборгованість;
- г) ліцензії, патенти, ноу – хау.

ТЕМА 13. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. *Вплив проекту на збільшення багатства нації досліджує:*

- а) комплексний аналіз;
- б) фінансовий аналіз;
- в) економічний аналіз;
- г) соціальний аналіз.

2. *Економічно привабливі, але низькоефективні проекти:*

- а) не підтримуються приватними інвесторами;
- б) не підтримуються урядом;
- в) підтримуються як приватними вітчизняними, так і іноземними інвесторами;
- г) підтримуються урядом;
- д) правильні відповіді в), г).

3. *До економічних факторів зовнішнього середовища проекту відносять:*

- а) майнові права;
- б) правові відносини;
- в) право на землю;

- г) податки, тарифи, митні збори, страхові гарантії;
- д) рівень інфляції, стабільність національної валюти;
- е) інвестиційний клімат;
- ж) правильні відповіді а), б), в);
- з) правильні відповіді а) – е).

4. Для визначення «тіньової» ціни ресурсу можна використовувати:

- а) витрати, необхідні для вилучення цього ресурсу з інших галузей або збільшення виробництва;
- б) світову ціну ресурсу, виражену в національній валюті;
- в) альтернативну вартість ресурсу;
- г) ціни конкурентних ринків;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді а), б) і в).

5. Премія до офіційного валютного курсу становить 1 грн. Це означає, що:

- а) офіційний курс на 1 грн. перевищує «тіньовий»;
- б) «тіньовий» курс на 1 грн. перевищує офіційний;
- в) відношення офіційного курсу до «тіньового» дорівнює 1;
- г) реальна вартість гривні завищена;
- д) реальна вартість гривні занижена.

6. З позицій прихильників інституціоналізму економічний аналіз має бути спрямований на аналіз:

- а) соціальні;
- б) правові;
- в) етнічні;
- г) політичні;
- д) правильні відповіді в), г).

7. Економічний аналіз оцінює проекти з позицій:

- а) власника проекту;
- б) акціонерів підприємства;
- в) інтересів корпорацій, міністерств, відомств;
- г) інтересів суспільства.

8. Економічна привабливість проекту ілюструє:

- а) можливість підвищення якості життя населення;
- б) величину чистого економічного доходу проекту;
- в) міру сприяння у разі реалізації проекту досягненню встановлених крайною цілей економічного розвитку;
- г) найпривабливіший з погляду економічних вигід проект;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді в), г).

9. До економічних наслідків проекту не належать:

- а) ліквідація дефіциту окремих товарів;
- б) оптимізація структури споживання, яка відповідає рівню розвитку суспільства;
- в) зміна споживчого надлишку;

- г) зниження рівня захворюваності населення;
- д) отримання прибутку інвесторами проекту.

10. Основними факторами, що впливають на економічну цінність проекту, є:

- а) ефективність використання національних ресурсів;
- б) вплив проекту на розвиток національної економіки;
- в) опосередкований вплив проекту на національний добробут;
- г) безпосередній вплив проекту на економіку країни;
- д) досягнення цілей розвитку країни.

11. Альтернативна вартість ресурсу, який виробляється на недовантажених виробничих потужностях, розраховується на базі граничних витрат і завжди:

- а) більше собівартості виробленої продукції;
- б) менше собівартості виробленої продукції;
- в) більше ринкової ціни продукції;
- г) менше ринкової ціни продукції;
- д) правильні відповіді а) і г).

12. Умовою залучення товарів до зовнішньоторговельного обороту є:

- а) ціна FOB > вартість виробництва товару в країні > ціна CIF;
- б) ціна FOB < вартість виробництва товару в країні < ціна CIF;
- в) ціна FOB > вартість виробництва товару в країні < ціна CIF;
- г) ціна FOB < вартість виробництва товару в країні > ціна CIF;
- д) ціна FOB > ціна CIF > вартість виробництва товару в країні.

13. Оцінку економічної привабливості проекту проводять за схемою:

- а) порівняння проектів і відбір найпривабливішого з них;
- б) визначення пріоритетності цілей розвитку держави;
- в) розрахунок кількісного значення визначених критеріїв;
- г) визначення критеріїв порівняння проектів та їх ранжування з погляду підвищення загального добробуту;
- д) оцінка середньозваженої величини індексів.

14. Визначення економічної паритетної ціни експорту товарів проекту здійснюють у такій послідовності:

- а) конвертація визначеної вартості в місцеву валюту за офіційним курсом;
- б) визначення ціни FOB у порту експорту;
- в) коригування на перевідний коефіцієнт витрат на транспортування і збут;
- г) ціна CIF в порту ввезення;
- д) коригування ціни на вартість фрахту, страхування, розвантаження в порту країни, де реалізується проект.

15.) Ціна CIF – це ціна:

- а) ціна FOB у країні відправлення;
- б) вартість перевезення від порту відправлення до порту одержувача;
- в) розвантаження з борту корабля в країну одержувача;
- г) правильні відповіді а) – в).

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Завдання 1. Доведіть, що наведені нижче види діяльності є проектами:
реконструкція торговельного центру;
виведення на ринок нового продукту;
впровадження нової організаційної структури на підприємстві;
проведення соціологічного опитування;
впровадження автоматизованої системи опрацювання інформації в організації.

Завдання 2. У проектному середовищі причини і наслідки майже завжди очевидні. Досвідчений проектний менеджер досліджує наслідки для того, і щоб краще зрозуміти причину і по можливості запобігти її повторенню. Нижче наведені причини і наслідки. Для кожного наслідку доберіть можливі причини.
Наслідки;

1) пізнє завершення робіт;
перевищення бюджету;
виконання робіт, якість яких не відповідає стандартам;
висока плінність виконавців проекту;
два функціональних підрозділи виконують у проекті-однакову роботу.

Причини:

1) вище керівництво не визнає цю діяльність як проект;
2) забагато проектів виконується в один і той самий час;
3) відсутність участі функціональних підрозділів на стадії планування;
4) ніхто не несе відповідальності за виконання проекту у цілому;
5) слабкий контроль за змінами у конструкторській частині проекту;
6) недостатній контроль за змінами з боку замовника;
7) нерозуміння змісту роботи менеджера проекту;
8) слабкий зв'язок між плануванням і контролем;
9) нереальні плани і графіки виконання робіт;
10) неможливість обліку витрат на проект; к) суперечності між пріоритетами проекту.

Завдання 3. Розподіліть запропоновані види діяльності по фазах та стадіях проекту в послідовності його здійснення (за підходами ЮНІДО та Світового банку). Види діяльності:

- 1) здійснення контролю за виконанням проекту;
- 2) визначення альтернативних способів досягнення мети проекту та їх оцінка;
- 3) обговорення умов кредитування;
- 4) інформація про національний план розвитку, державну політику, пріоритети в різних секторах економіки;
- 5) звіт про завершення проекту;
- 6) укладання контрактів на будівельно – монтажні проведення будівельно – монтажних робіт;
- 7) визначення існуючого рівня виробництва, імпорту проекрованої продукції та попиту;
- 8) оголошення про проведення торгів;
- 9) оцінка екологічної припустимості;

- 10) введення об'єкту в експлуатацію;
- 11) уточнення часових меж проекту;
- 12) календарне планування будівельних робіт;
- 13) оцінка інституційної припустимості інвестиційної пропозиції;
- 14) виробництво товару та його реалізація;
- 15) відбір можливих для використання технологій;
- 16) оцінка доцільності проекту з технічної, комерційної, соціальної фінансової та організаційної точок зору;
- 17) діагностика об'єкту, що інвестується;
- 18) визначення конкретних цілей проекту;
- 19) отримання дозволу на купівлю чи оренду землі;
- 20) оцінка доцільності проекту;
- 21) визначення масштабів проекту;
- 22) підготовка будівельної документації;
- 23) набір та навчання персоналу;
- 24) розподіл першого випуску продукції;
- 25) оцінка потенційних можливостей регіону та його інвестиційного клімату.

Вказівка. Доцільно визначити фазу, стадію та етапи реалізації проекту, а потім перейти до їх черговості. Оформити результати можливо у вигляді таблиці:

Вид робіт	Черговість	Фаза	Стадія	Етап
Здійснення контролю за виконанням проекту	25	експлуатаційна	Виробнича експлуатація	моніторинг

Завдання 4. Припустимо, що фірма розглядає можливість реалізації проекту, розрахованого на дев'ять років. Без реалізації проекту доходи фірми становлять 18 млн. грн., а витрати — 4 млн. грн. У разі реалізації проекту доходи протягом кожного наступного року зменшуватимуться на 8%, а починаючи з третього року — на 22 %. Витрати за проектом перші два роки зростатимуть на 12%, а починаючи з третього року — на 9 %.

Проаналізувати, як зміняться вигоди (доходи) фірми, якщо вона здійснить цей проект або відмовиться від нього.

Вказівка. Для аналізу наведеної ситуації необхідно застосувати метод моделювання ситуацій «з проектом» і «без проекту» та порівняти отримані результати з ситуаціями «до проекту» і «після проекту».

Завдання 5. Розглядається можливість відкриття фітнес - клубу, в якому передбачаються спортивний і тренажерний зали, басейн та сауна, солярій. Створення клубу буде здійснено на базі існуючого спортивного комплексу вищого навчального закладу, що дозволить задовольнити фізкультурно-спортивні потреби населення району, де розташований ВУЗ.

Потрібно:

- 1) перелічити можливі явні та неявні вигоди та витрати за проектом;

- 2) розробити приблизну (ймовірну) схему кількісної оцінки явних вигід і витрат за проектом;
- 3) визначити методичні принципи оцінки неявних вигід і затрат за проектом.

Вказівка. Завдання такого типу не передбачають єдиного підходу до їх аналізу, тобто мають ситуаційний характер. Основною їх метою є закріплення теоретичного матеріалу теми і набуття практичних навичок його застосування. Студент має право самостійно задавати можливі обмеження до наведеної умови, з урахуванням яких проводити аналітичні дослідження. При виконанні цього завдання не обов'язково наводити реальні кількісні показники визначених результатів проекту.

Завдання 6. Ви маєте 15 тис. грн. і хочете їх ефективно використати протягом року. Їх можна витратити: на купівлю акцій компанії «Х», що забезпечить вам 21% на вкладений капітал; купівлю 5 т товару для продажу його по 2,6 грн. за кг; купівлю офісу загальною площею 30 кв. м для подальшої здачі його в оренду за 100 грн. за 1 кв. м; використати як депозит на рахунок у банку за умов 22% річних. Ви обрали найменш ризикований варіант і купили офіс.

Потрібно: визначити альтернативну вартість проекту.

Вказівка. Для визначення альтернативної вартості проекту купівлі офісу необхідно розрахувати вартість альтернативних варіантів вкладення коштів та обрати найкращий з них.

Завдання 7. Проект пошиву жіночих костюмів передбачає: виробництво одного костюму з витратами тканини та аксесуарів на суму 45 грн. За кожен костюм швачка отримує 15 грн. витрати на утримання та експлуатацію устаткування, інші загально фірмові витрати становлять 80 тис. грн. на рік. Планова ціна реалізації костюму – 110 грн.

Скільки потрібно виробляти костюмів, щоб звільнити зону збиткового виробництва? Скільки потрібно виробляти костюмів, щоб річний обсяг прибутку складав 40 тис. грн.?

Виконайте аналіз динамічності проекту, якщо підприємство планує довести обсяг продукції до випуску 250 тис. одиниць на рік, провівши рекламну компанію з бюджетом 30 тис. грн. Проілюструйте рішення графічно.

Завдання 8. Розглядається можливість реалізації інвестиційного проекту. За підрахунками фахівців було зроблено таблицю витрат і доходів, пов'язаних з реалізацією проекту.

Рік	Витрати, млн. грн.	Вигоди, млн. грн.
1	0,5	-
2	2,1	0,4
3	3,5	0,7
4	3,5	1,3
5	2,3	1,9
6	0,5	2,2
7 – 30	0,5	2,6
Усього	23,9	68,9

Визначить доцільність реалізації проекту за критеріями чистої приведеної вартості, рентабельності інвестицій, термін окупності проекту, якщо реальна ставка прибутковості інвестицій становить 10 % на рік.

Визначить внутрішню норму рентабельності інвестицій. Прокоментуйте отримані дані.

Передбачається, що початкові інвестиції проекту становлять 2 млн. грн., ціна реалізації одного виробу продукції – 60 грн. матеріальні витрати – 18 грн., з них 10 – на електроенергію. У разі нормально завантаження виробничих потужностей підприємство може випускати 600 тис. виробів на рік. Термін реалізації проекту становить 8 років, ставка дисконту – 12 %.

Завдання 9. Визначити фінансовий важель, коли відомо, що:

- 1) весь інвестований капітал становить 300 млн. грн. і складається з власного (акціонерного) капіталу – 90 млн. грн. та позикового капіталу – 210 млн. грн.;
- 2) норма доходності капіталу - 20 % річних;
- 3) ставка відсотку за кредит – 25 % річних;
- 4) ставка податку на прибуток – 30 %.

Завдання 10. Припустимо, сьогодні ви вирішили покласти на рахунок у банк 3 000 грн. під 10 % річних.

Потрібно:

1. Визначити, скільки грошей ви отримаєте через п'ять років.
2. Розрахувати, скільки грошей ви отримаєте, якщо складний процент за річної ставки 10 % нараховується щоквартально.

Вказівка. Для розв'язання задачі необхідно скористатися формулою майбутньої вартості грошових надходжень.

Завдання 11. Перший нападник хокейної команди підписав трирічний контракт на 2000 тис. грн. Бонус на суму 200 тис. грн. виплачується готівкою відразу. Гравець має отримати 300 тис. грн. у вигляді заробітної плати наприкінці першого року, 400 тис. грн. — наступного року та 500 тис. грн. — наприкінці останнього року.

Потрібно:

1. Проаналізувати, чи дійсно цей контракт коштує 2000 тис. грн., якщо дисконтна ставка становить 10 %.
2. Визначити теперішню вартість цього контракту.

Вказівка. Необхідно визначити теперішню вартість майбутніх грошових надходжень гравця за формулою теперішньої вартості.

Завдання 12. Розрахуйте теперішню вартість грошей за такими даними:

Майбутня вартість, грн.	Кількість років	Процентна ставка, %
500	7	12
1000	13	5
15000	23	3
800100	4	28

Завдання 13. Розглядається проект створення невеликого підприємства для виробництва товару Х. Для реалізації проекту необхідно придбати обладнання на суму 1800 тис. грн. Термін його експлуатації три роки.

Амортизація нараховується рівномірно. Передбачається, що на четвертий рік устаткування можна буде продати за 100 тис. грн. Продукт X вироблятиметься в обсязі: перший рік — 190 тис, од.; другий рік — 360 тис. од.; третій рік — 500 тис. од. Реалізувати продукцію можна за ціною 5 грн. (у цінах року початку здійснення проекту). Витрати на одиницю товару плануються на рівні 1,5 грн. Ставка податку на прибуток 30 %. Обчисліть грошовий потік за проектом.

Вказівка. Для розрахунку грошового потоку необхідно для кожного року реалізації проекту розрахувати прибуток від реалізації продукції за мінусом податків, визначити величину щорічних амортизаційних відрахувань, які збільшують величину грошового потоку. Грошовий потік для кожного року складатиметься: у 0-му році (тобто на момент початку реалізації проекту) — з витрат на придбання обладнання; у першому (другому і третьому) році — з дисконтованої суми прибутку від реалізації продукції та амортизаційних відрахувань; у четвертому році — з ліквідаційної вартості обладнання.

Завдання 14. Вирішується питання про купівлю устаткування. Термін його використання – 5 років, вартість - 10 000 грн. Амортизація рівномірна, залишкова вартість дорівнює нулю, податок на додану вартість складає 40%. Визначити річні амортизаційні відрахування та їх вплив на грошові потоки на підприємстві.

Вказівка. Доцільно використати метод нарахування амортизації з урахуванням цілих значень служби. За цим методом річні відрахування визначають за трьома етапами. На першому додаються цілі цифри років служби, на другому – визначається дріб від ділення цілих чисел років служби на суму всіх років служби, на третьому - відповідний дріб для кожного року помножують на ціну обладнання, визначається сума амортизації за потрібний рік.

Завдання 15. Фірма має намір здійснити проект і має в своєму розпорядженні 500 тис. власних коштів. Проект передбачає купівлю обладнання на суму 300 тис. грн., «ноу - хау» - на суму 100 тис. грн., акцій іншого підприємства – 100 тис. грн., закупівлю сировини для переробки – на 80 тис. грн.. Оплата праці складатиме 60 тис. грн.. Крім того фірма сподівається повернути борг у розмірі 20 тис. грн. і за рахунок цього оплатити роботу працівників. Але для всіх витрат власних коштів з поверненням боргом (520 тис. грн.) не вистачає, потрібні додаткові 140 тис. грн. Обладнання оплачене частково на 200 тис. грн. Для повної його сплати вирішено взяти довгострокову позику на суму 100 тис. грн., а для оплати інших витрат - короткострокову (40 тис. грн.).

Визначити грошовий потік, сформувати активи і пасиви підприємства, якщо проект реалізується протягом року, амортизаційні нарахування складуть 20 тис. грн., на готову продукцію списано передоплачених витрат на суму 140 тис. грн. Фірмі були виставлені рахунки: за енергопостачання – 38 тис. грн., заборгованість по відрахуванням на соціальні заходи від витрат на оплату праці склала 30 тис. грн.. Операційних витрат оплачено на суму 20 тис. грн.

Вказівка. Доцільно формування активів та пасивів провести в табличній формі. Визначення грошових потоків проводить поетапно при виникненні кожних можливих витрат.

Завдання 16. Відомі грошові потоки по двох інвестиційних проектах

Рік	Інвестиційний проект 1 (тис. грн.)	Інвестиційний проект 2 (тис. грн.)
0	-2100	-2100
1	844	950
2	935	851
3	1055	1033

Проекти фінансуватимуться за рахунок власного капіталу, рентабельність якого становить 12 %. Інвестиційні проекти є взаємовиключаючими.

Потрібно:

1. Розрахувати NPV та IRR по двох проектах.
2. Проаналізувати, який з двох проектів привабливіший за визначеними критеріями.
3. Побудувати фінансовий профіль для проекту А та показати строк його окупності.

Вказівка. Для розрахунку чистої теперішньої вартості (NPV) треба продисконтувати грошові потоки за проектом. Слід зазначити, що величина процентного фактора теперішньої вартості для 0-го року дорівнює 1. Фінансовий профіль проекту слід будувати з наростаючим підсумком. Складений таким чином, він дозволяє проілюструвати строк окупності проекту, величину його чистої теперішньої вартості, яка відображає доцільність прийняття проектного рішення.

Завдання 17. Компанія розглядає можливість заміни старого обладнання новим, продуктивнішим. Капітальні витрати на придбання нового обладнання — 25 тис. грн. Враховуючи, що обладнання буде списано за п'ять років, компанія одержить податкову знижку в розмірі 10 % від інвестицій. Старе обладнання, яке було куплене шість років тому за ціною, еквівалентною 18 тис. грн., має термін служби 10 років і може бути продане зараз за 8 тис. грн. Використовуючи нове обладнання, підприємство має намір вийти на щорічний обсяг продажу 20 тис. грн. (за цінами року зміни обладнання) з обсягом валових витрат 13 тис. грн. Ставка оподаткування прибутку компанії — 30 %.

Потрібно:

1. Визначити величину початкових інвестицій за проектом.
2. Оцінити доцільність проекту за критерієм чистої теперішньої вартості (NPV), якщо очікуваний рівень інфляції становить 12%, а реальна ставка дисконту — 15 %.
3. Побудувати фінансовий профіль проекту.

Вказівка. Розрахунок початкових інвестицій при заміні обладнання та проектного операційного грошового потоку розглядався у темі 3 «Грошовий потік». Нагадаємо, що для визначення додаткового операційного грошового потоку необхідно дотримуватися такого алгоритму: збільшення чистого прибутку плюс зміна величини амортизаційних відрахувань, що відбулися

внаслідок заміни обладнання. Для визначення NPV необхідно врахувати рівень інфляції шляхом визначення номінальної ставки дисконту.

Завдання 18. Підприємство реалізує три варіанти інвестиційних проектів, що потребують однакових початкових витрат 4,8 млн. грн.. Потрібно оцінити кожний з них і вибрати найдодільніший. Проекти фінансуються за рахунок банківського кредиту. Дані про грошові потоки і розраховані показники ефективності наведені в таблиці.

Прогнозовані грошові потоки, тис. грн.			
Рік	Проект 1	Проект 2	Проект 3
0	-4800	-4800	-4800
1	0	400	1200
2	400	1200	1800
3	1000	2000	2000
4	4800	2400	2400
5	5000	3600	3000
Показники			
NPV	800,0	550,4	306,5
PI	1,34	1,2	1,12
IRR	22,33 %	20,5 %	26,5
PP	2,5 роки	2,0 роки	2,1 рік

Завдання 19. Розглядається проект, реалізація якого, за оцінками спеціалістів, потребує інвестиції в сумі 50 млн дол. Даний проект передбачає, що 100% комплектуючих у загальних інвестиційних витратах необхідно купувати за кордоном. Офіційний обмінний курс гривні занижений на 10% та його величина дорівнює 5,2 грн. за дол.

Потрібно:

1. Визначити реальну вартість гривні.
2. Розрахувати економічну вартість витрат за проектом.

Вказівка. Якщо офіційний курс гривні занижений на 10%, то його «тіньова», або реальна, цінність розраховується за формулою $5,2 * (1 - 0,1) = 4,68$. Для розрахунку економічної вартості проекту необхідно провести «конвертацію» іноземної валюти в національну, використовуючи «тіньовий» курс гривні.

Завдання 20. Підприємству для здійснення інвестиційного проекту необхідно 100 тис. грн., рентабельність власного капіталу становить 35 %, ставка проценту за довгостроковий кредит – 30 %. У таблиці наведені можливі варіанти формування структури капіталу проекту (тис. грн.).

Показник	Варіант				
	1	2	3	4	5
Загальна сума інвестиційних ресурсів, в тому числі	100	100	100	100	100
власний капітал	100	-	50	70	30
залучений капітал	-	100	50	30	70

Потрібно:

- 1) розрахувати коефіцієнт заборгованості та ефект фінансового левериджу за кожним варіантом структури капіталу;

- 2) обґрунтувати вибір найпривабливішого варіанту формування структури капіталу;
- 3) визначити як вплине на вибір варіанта структури капіталу збільшення ставки проценту за кредит до 36 %.

Вказівка. Для визначення коефіцієнта заборгованості треба з'ясувати, яка частка активів проекту фінансується за рахунок боргу. Ефект фінансового левериджу розраховується як відношення прибутку до власного капіталу (у відсотках).

Завдання 21. Розглядається проект-будівництва газопроводу, який буде прокладено по території України. У перший рік інвестиційної фази проекту планується залучити до будівництва 2000 зварників, а протягом другого і третього років — по 60 тис. зварників. Витрати, пов'язані з вибором, підготовкою і освоєнням земельних майданчиків проекту, плануються на рівні 5 млн. грн., витрати на будівництво — 40 млн. (без урахування заробітної плати зварників), витрати на придбання устаткування — 280 млн. грн. Усі задіяні у проекті матеріальні ресурси вітчизняного виробництва, коефіцієнт переведення вартості яких дорівнює 0,8. У термін інтенсивного будівництва (другий і третій роки реалізації проекту) планується, що чисельність зайнятих у будівництві досягне 30 тис. осіб (половина з яких залучається за рахунок безробітних). За даними аналітиків, третина цих працівників зможе залишитися на газопроводі на весь період його експлуатації (приблизно 25 років). Поточні експлуатаційні витрати прогножуються на рівні 80 млн. грн., при цьому середня заробітна плата робітника розрахована на рівні 15 000 грн. на рік. Робітники сплачують податок на дохід — 20 % від заробітної плати, соціальні відрахування — 30% (їх сплачує роботодавець від загальної суми заробітної плати робітників). Податок на прибуток підприємств дорівнює 35%. Середній дохід безробітного — близько 2000 грн. на рік. Створення одного робочого місця дає щорічне поповнення чистого національного продукту у сумі 20 000 грн. Альтернативна вартість капіталу в країні 10 %, але проект фінансуватиметься за ставкою 8 %.

Потрібно:

- 1) Розрахувати вартість будівництва та експлуатації газопроводу з позицій інвестора.
- 2) Визначити економічну вартість витрат за проектом.
- 3) Обґрунтувати доцільність реалізації проекту з погляду інвесторів та уряду країни.
- 4) Оцінити рівень адміністративного втручання уряду у ціноутворення.

Вказівка. Фінансова вартість проекту розраховується на базі цін, які встановлені в країні, враховуючи всі податки, збори, акцизи. Економічна вартість значною мірою відображає реальну вартість проекту, яку можна розрахувати шляхом очищення цін від різних податків, зборів, враховуючи мультикативні й зовнішні ефекти проекту щодо економіки країни. Якщо аналітик визначив фінансову і економічну ціни проекту, то можна розрахувати коефіцієнт (перерахунку) переведення для проекту:

$$\text{Коефіцієнт перерахунку (переведення)} = \frac{\text{Фінансова вартість проекту}}{\text{Економічна вартість проекту}}$$

Порівняння економічної і фінансової оцінок проекту дає можливість аналітику дійти висновку про необхідність урядової підтримки даного проекту, а також доцільність створення додаткових сприятливих умов реалізації проекту.

Завдання 22. Визначити фінансовий важель, коли відомо, що:

- 1) весь інвестований капітал становить 100 млн. грн.. і складається з власного (акціонерного) капіталу – 40 млн. грн. та позикового капіталу – 60 млн. грн.;
- 2) норма доходності капіталу - 25 % річних;
- 3) ставка відсотку за кредит – 10 % річних;
- 4) ставка податку на прибуток – 30 %.

Потрібно:

Визначити вплив фінансового важеля на доходність власного капіталу при збільшенні обсягів продажу на 20 %, коли відомо, що операційний важель складає 3, а фінансовий - 1,5.

Завдання 23. Інвестор має таку інформацію про можливі обсяги продажу нового продукту і відповідних ймовірностей:

Можливий рівень сприйняття продукції (можлива реакція ринку)	Обсяг продажу (од. товару)	Ймовірності
☐ низький	10	0.1
☐ середній	30	0,3
☐ високий	45	0,4
☐ дуже високий	60	0,2

Потрібно:

- 1) визначити очікуване значення продажу нового продукту;
- 2) визначити стандартне відхилення.

Завдання 24. Фірма - розробник вугільних родовищ аналізує два взаємовиключних проекти – купівлю родовища А і В. Вугільне родовище А потребує початкових інвестицій у розмірі 1 млн. дол. США, очікувані значення грошових потоків від його розробки – 200 тис. дол. США щорічно з 5–го по 15–тий рік і 400 тис. дол. США з 16–го по 25–тий роки. Початкові інвестиції в родовище В складають 1,2 млн. дол. США , очікувані значення грошових потоків від його розробки – 150 тис. дол. США протягом 25 років. Вартість капіталу – 10 %..

Потрібно:

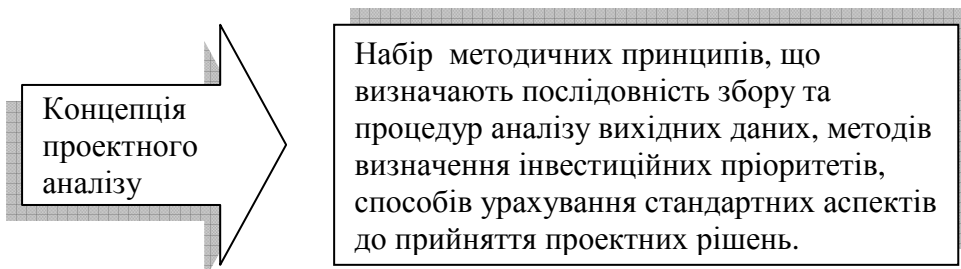
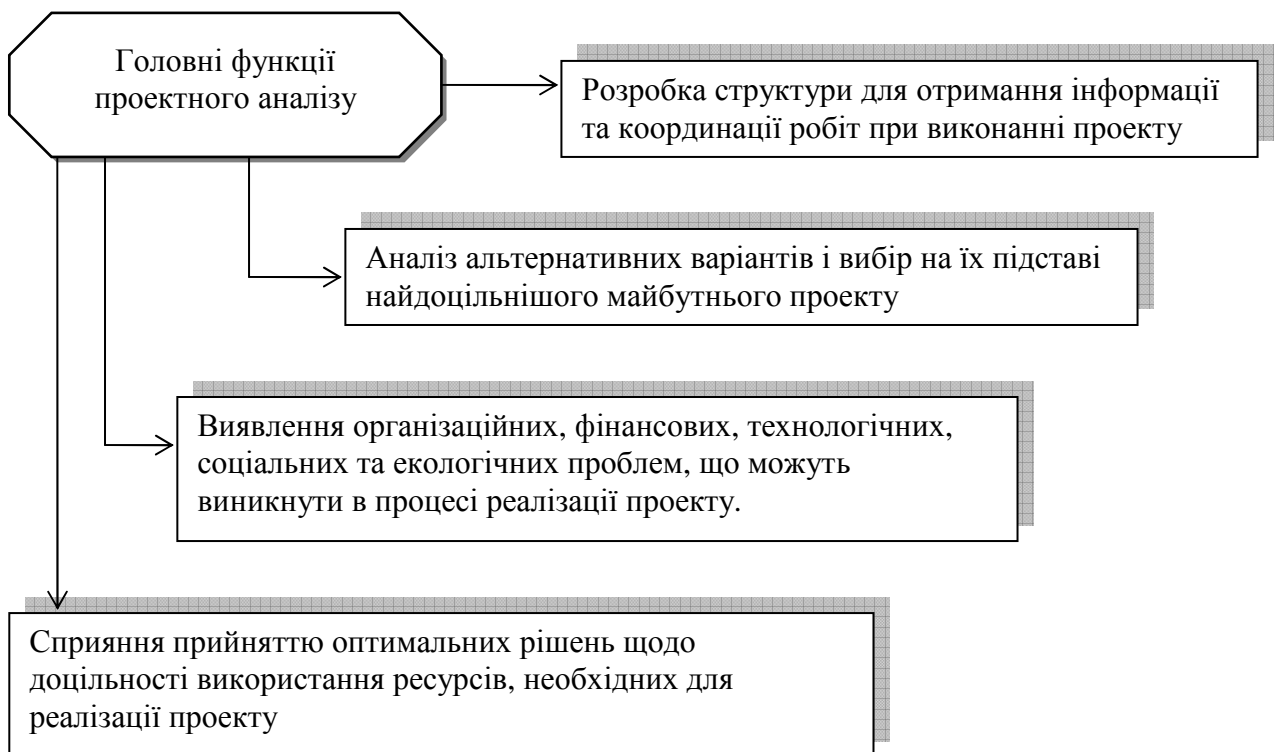
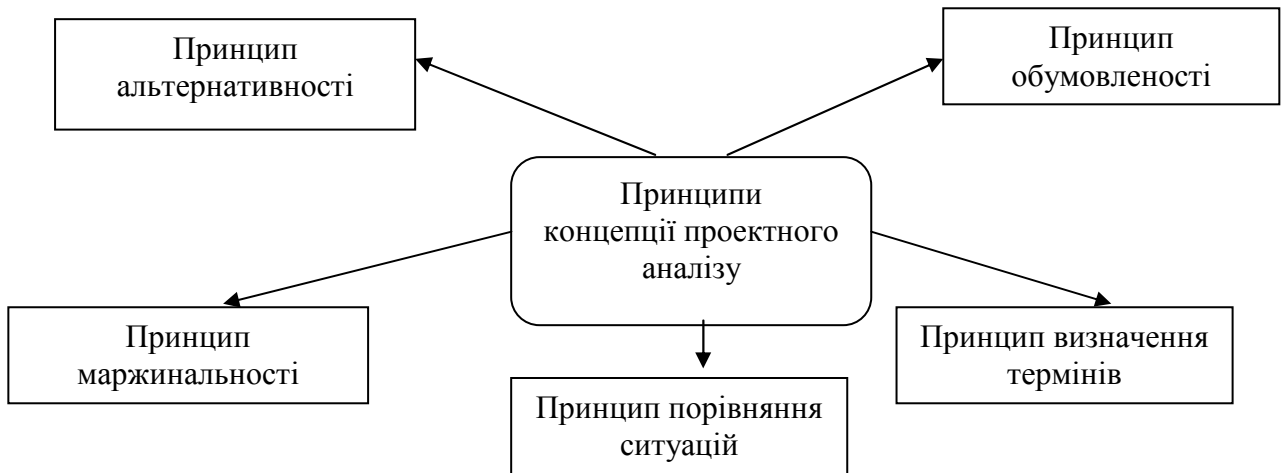
- 1) визначити, який інвестиційний проект доцільно реалізовувати;
- 2) якщо ризикованість проекту В дуже висока і до середньо ризикової вартості капіталу 10 % додається премія за ризик 5 %, то чи зміниться інвестиційне рішення.

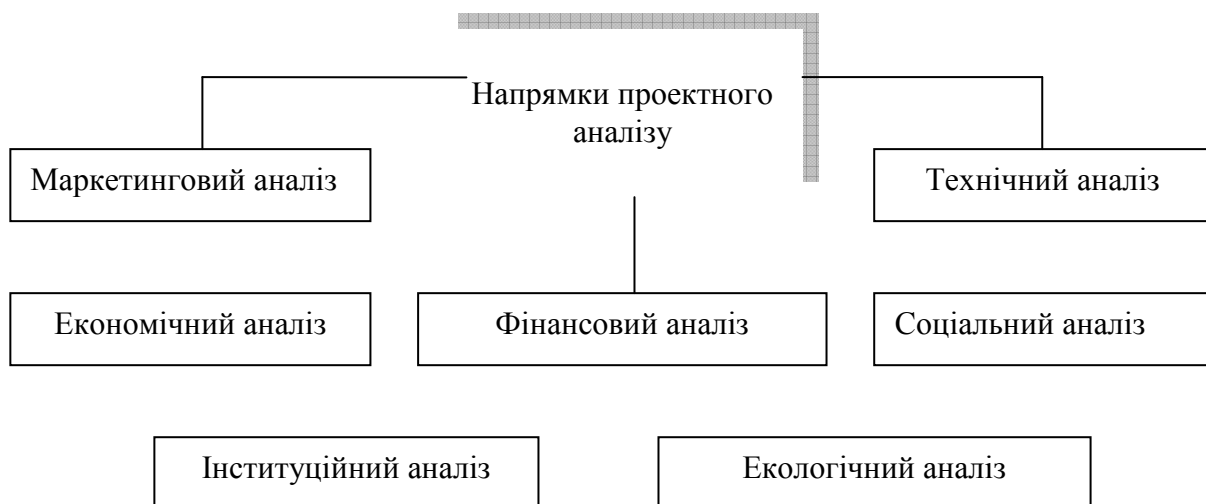
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Верба В. А., Загородніх О. А. Проектний аналіз: Підручник. — К.: КНЕУ, 2000
2. Воркут Т. А. Проектний аналіз; Навч. посібник. — К.: Укр. центр духовної культури, 2000
3. Проектний аналіз: Навч. посібник / За ред. С. О. Москвіна. — К.: Лібра, 1998.
4. Аналіз вигід і витрат: Практ. посібник. / Пер. з англ. С. Соколік / Наук. ред. О. Кілевича, Секретаріат Ради Скарбниці Канади.— 2-е вид.— К.: Основи, 2004.
5. Финансовое управление компанией / Общ. ред. Е. В. Кузнецовой. — М.: Фонд «Правовая культура», 1995.
6. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. — К.: Молодь, 1997.
7. Катасонов В. Ю., Морозов Д. С. Проектное финансирование: Организация, управление риском, страхование. — М.: Анкил, 2000
8. Попов С.Г. Социальный менеджмент: Учеб. пособие. — М., 2000.
9. Верещак В. С., Бень Т. Г. Эколого-экономическое обоснование инвестиционных проектов. — Днепропетровск: Ин-технологии, 1998.
10. Бердникова Т. Б. Анализ и диагностика финансово-хозяйственной деятельности предприятия: Учеб. пособие. — М.: ИНФРА-М, 2001.
11. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент. — К.: ИТЕМ, 1995.

ДОДАТКИ

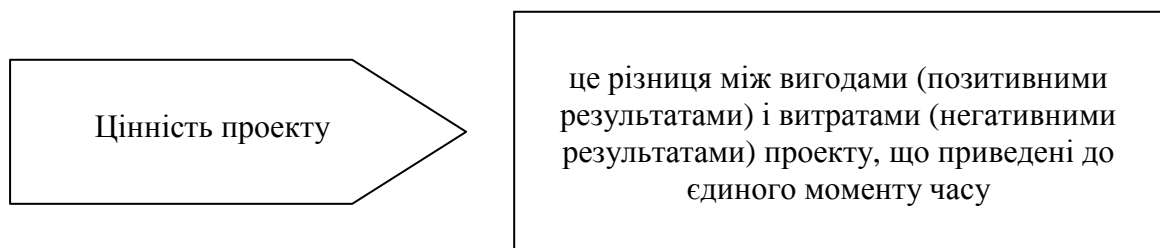
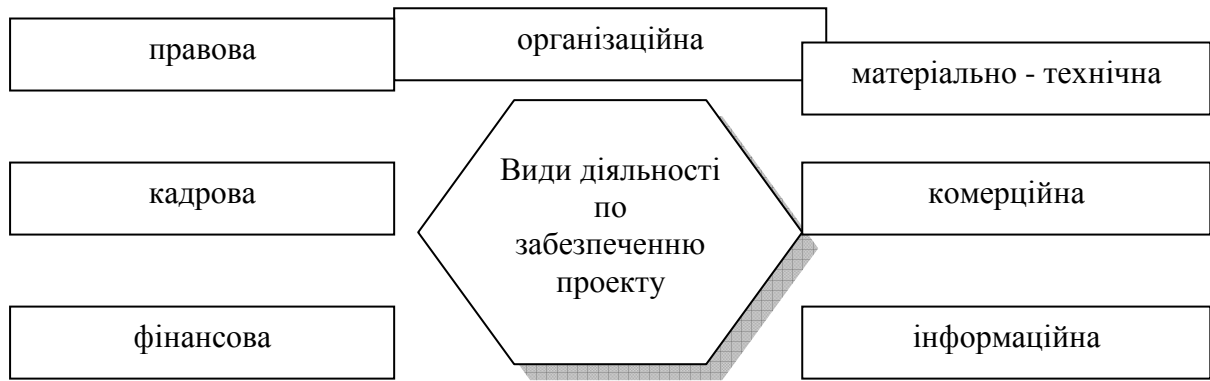
ОПОРНІ СХЕМИ

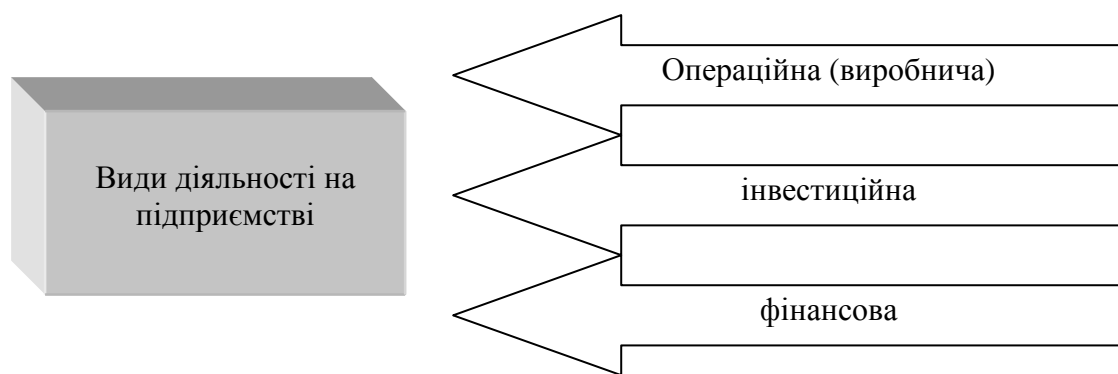

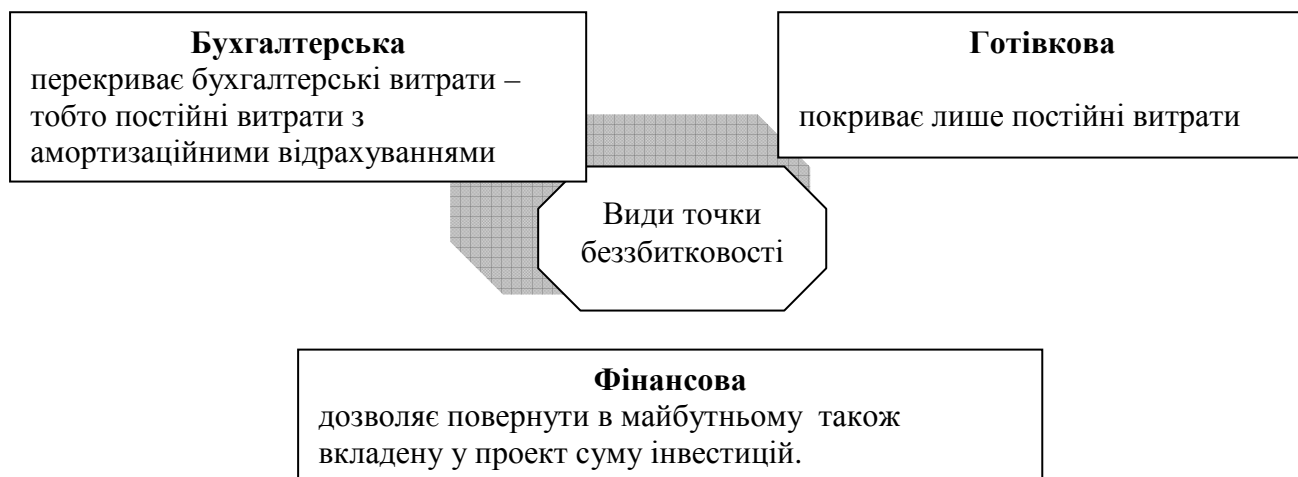
ФУНКЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ

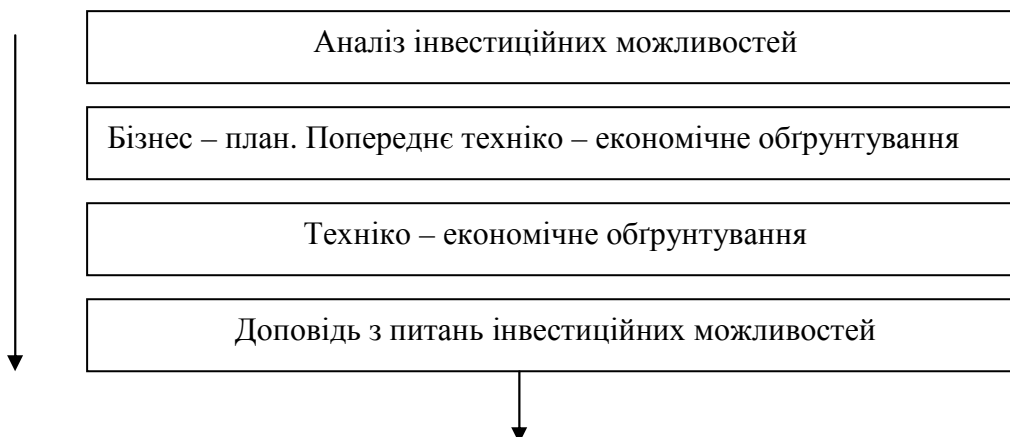

ЕТАПИ ПРОВЕДЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОЕКТУ

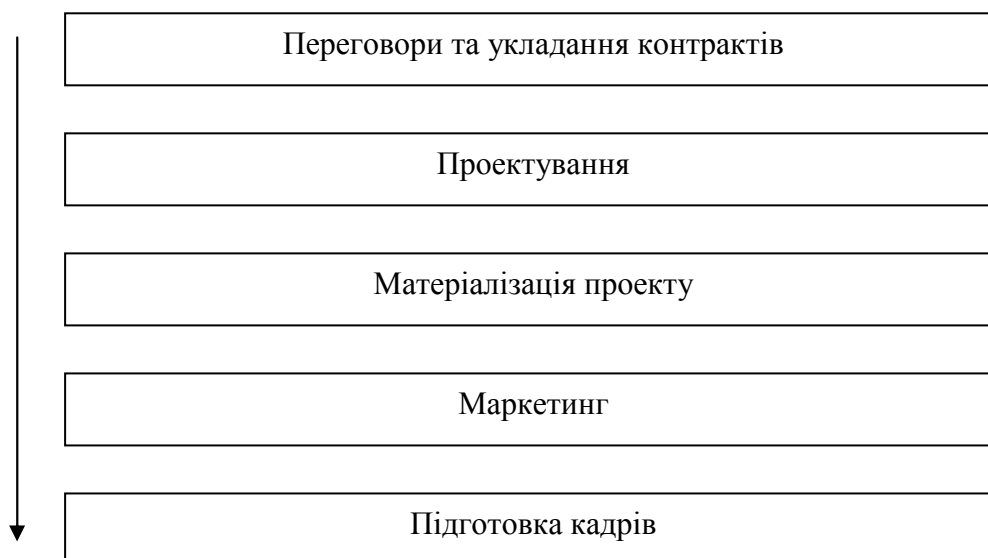

ФАЗИ ПРОЕКТНОГО ЦИКЛУ ЗГІДНО З КЛАСИФІКАЦІЮ СВІТОВОГО БАНКУ

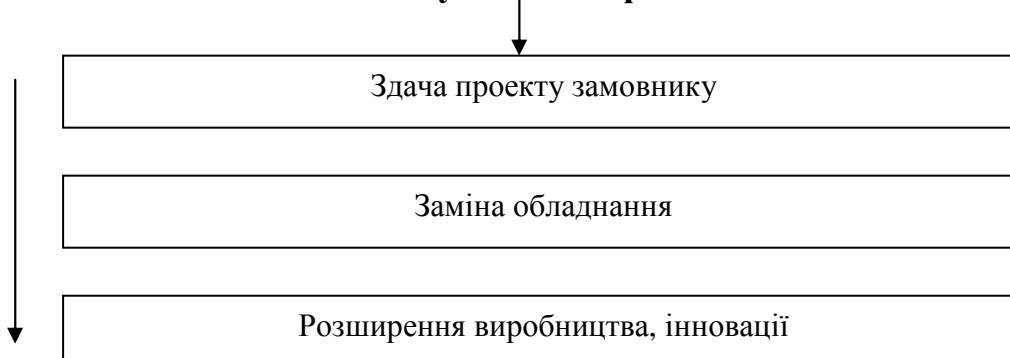
Передінвестиційна фаза

Інвестиційна фаза

Експлуатаційна фаза

Вигоди від реалізації проекту	Витрати при реалізації проекту
Кошти від продажу застарілих фондів.	Витрати на придбання містять ціну покупки і витрати, що пов'язані з встановленням та налагодженням.
Економія витрат завдяки заміні застарілих фондів.	Щорічні витрати на виробництво продукції (експлуатаційні витрати, що пов'язані з роботою нового обладнання).
Нові амортизаційні відрахування.	Збитки від втрати амортизаційних відрахування при продажу основних фондів.
Пільги з оподаткування.	Податки на доходи від продажу застарілих основних фондів, а також зростання податків в наслідок зростання прибутковості підприємства.
Додатковий дохід, що отримано в результаті інвестування.	Втрата доходу від продажу застарілих фондів.
Ліквідаційна вартість нових основних фондів.	Капітальний ремонт обладнання.

МАТРИЦЯ ПРИБУТКОВОСТІ

СТОРОНА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	ВЛАСНІ РЕСУРСИ	ПОЗИЧЕНІ РЕСУРСИ
ІНВЕСТОР	Більш прибутково	Менш прибутково
ПОЗИЧАЛЬНИК	Менш прибутково	Більш прибутково

МАТРИЦЯ РИЗИКУ

СТОРОНА ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ	ВЛАСНІ РЕСУРСИ	ПОЗИЧЕНІ РЕСУРСИ
ІНВЕСТОР	Більш ризиковано	Менш ризиковано
ПОЗИЧАЛЬНИК	Менш ризиковано	Більш ризиковано

Навчальне видання

Проектний аналіз: методичні вказівки до проведення практичних занять для студентів заочної форми навчання за напрямком 0501 - Економіка і підприємництво, (напрямом 6.030504 – Економіка підприємства) та слухачів другої вищої освіти

Укладачі: Ілля Матвійович Писаревський,
Ігор Анатолійович Ачкасов

Редактор: М. З. Аляб'єв

План 2007, поз 578

Підп. до друку 13.09.2007
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84 1/16
Ум. друк. арк. 2,8
Тираж 150 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 731 від 19.12.2001